

Notitie reserves en weerstandsvermogen

Doelstelling van beleid is om de huidige reserves in overeenstemming met de gewenste omvang van het weerstandsvermogen te brengen. Met het weerstandsvermogen bij de gemeenschappelijke regeling Drechtsteden (GRD) worden incidentele tegenvallers gefinancierd. Het weerstandsvermogen van de GRD is complementair ten opzichte van het weerstandsvermogen bij gemeenten. De renteopbrengst in verband met aanwezige reserves wordt normaliter aan gemeenten uitgekeerd.

Inleiding

Reserves zijn binnen iedere organisatie voor de continuïteit van de bedrijfsvoering noodzakelijk. Om de klant steeds van dienst te kunnen zijn, is het logisch om tussentijds voor eventuele financiële tegenvallers te sparen. Dit geldt ook voor de GRD. Ondanks de wettelijke garantie voor de leden van de GRD (=gemeenten). De gemeenten zijn namelijk eigenaar en staan financieel garant. Onbepert zelfs. Niettemin kan en zal de dienstverlening direct stagneren wanneer de GRD in de rode cijfers zit. Het aanvullen van financiële tekorten is ondanks de garantie namelijk geen automatisme. De bank zal wellicht geen betalingen kunnen uitvoeren. Maar de GRD is bij financiële tekorten ook begrotingstechnisch onrechtmatig bezig wanneer zij bij financiële tekorten toch de uitkeringen of de salarissen van haar medewerkers betaalbaar stelt. Het toestaan van reservevorming vermindert de kans op een dergelijke situatie en bevordert zodoende de financiële zelfredzaamheid van de GRD. Zonder reserves zal de GRD bij financiële tegenslag steeds haar hand ophouden die op grond van de wet op de gemeenschappelijke regeling door de gemeente moet worden gevuld. Een goed reservebeleid bij de GRD voorkomt dat gemeenten op onverwachte momenten financieel moeten bijspringen. Hoe dan ook: op grond van de wet gemeenschappelijke regelingen staan de leden (=gemeenten) altijd financieel garant voor financiële tekorten en risico's.

Naast de functie van financiële buffer zijn reserves ook interne financieringsmiddelen. Het voordeel van interne financieringsmiddelen is dat minder bij de bank wordt geleend waardoor het renterisico vanwege renteschommelingen op de geldmarkt vermindert.

Reserves zijn door de gemeenten van de gemeenschappelijke regeling niet direct opvraagbaar. Het uitkeren van de reserves gebeurt bij het opheffen van de gemeenschappelijke regeling en/of tussentijds op basis van besluitvorming door de Drechtstraad. Voor goede besluitvorming betreffende het vormen, instandhouden en uitkeren van reserves is een nota onmisbaar. Een nota reserves en weerstandsvermogen draagt bij aan het slagvaardig functioneren van de GRD en stelt de leden in staat om haar toezichthoudende taak als eigenaar beter uit te voeren.

Weerstandsvermogen en reserves. Het weerstandsvermogen geeft aan welke reserves ofwel vermogenscomponenten noodzakelijk zijn om weerstand te kunnen bieden. Hierbij wordt onderscheid tussen incidentele en structurele weerstand gemaakt. Aangezien de leden van de GRD wettelijk financieel garant staan, is alleen kadering van het incidentele aspect van belang. Weerstandsvermogen bepaalt de gewenste situatie. Aanwezige reserves geven de huidige situatie weer. Doelstelling is om de aanwezige reserves in overeenstemming met de gewenste omvang van het weerstandsvermogen te brengen.

De GRD bestaat op dit moment uit: Bureau Drechtsteden (BD), Bureau Leerplicht en Voortijdig Schoolverlaten (BLVS), Ingenieursbureau Drechtsteden (IBD) en de Sociale Dienst Drechtsteden (SDD). Per 1 januari 2008 worden het Servicecentrum Drechtsteden (SCD), het Sociaal Geografisch Bureau (SGB) en de Belastingdienst Drechtsteden (BDD) toegevoegd. Voor de diensten is in 2006 hetzelfde begrotingsregime (=exploitatie binnen het accres) voor de bedrijfsvoering afgesproken. Ook de kaders inzake reservering van budgetoverschotten voor lopende beleidsvoornemens, rentebijdriving worden voor alle diensten gelijk. Hiernaast hebben enkele diensten met specifieke regelingen van doen waarvoor aparte afspraken moeten

worden gemaakt. De nota gaat ook over de administratieve wijze van reserveren hetgeen voor de leden van de GRD de financiële consequenties van deze nota duidelijk maakt.

Deze nota is verder als volgt ingedeeld:

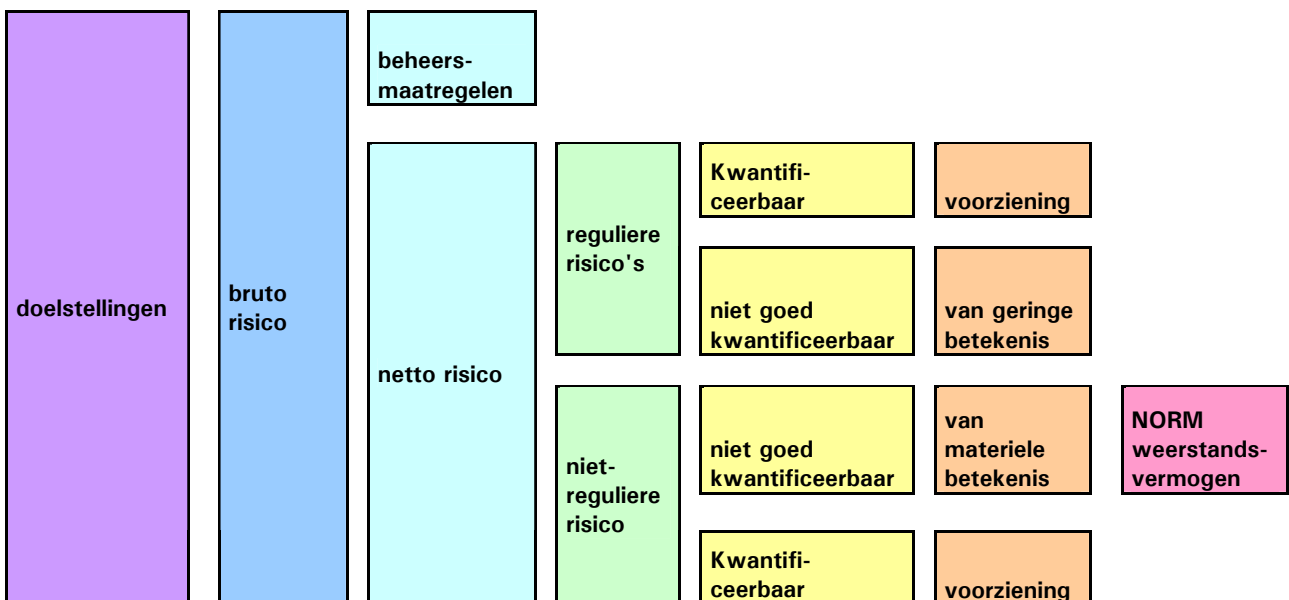
1. Samenhang reserves, weerstandsvermogen en risicomanagement.
2. Risicomanagement.
3. Kader reservevorming bedrijfsvoering.
4. Kader reservering budgetoverheveling.
5. Kaders overige bestemmingsreserves.
6. Kader rentebijbeschrijving en/of inflatiecorrectie.

1. Samenhang reserves, weerstandsvermogen en risicomanagement

Een reserve dient onder andere voor het afdekken van risico's. Sommige risico's zijn te beheersen door middel van interne maatregelen en/of het afsluiten van verzekeringen. Ofwel door risicomanagement. Uitgangspunt is dat deze maatregelen (incl. verzekeringen) ter beheersing materiele risico's inderdaad worden genomen en dat reserves voor het afdekken van deze risico's eigenlijk overbodig zijn.

Is er sprake een regulier risico, bijvoorbeeld onderhoud, dan worden deze risico's afgedekt door middel van een voorziening. Ook voor plaatsgevonden gebeurtenissen met financiële risico's zijn voorzieningen de geëigende dekkingsmaatregelen. In feite bestaat op dit punt geen beleidsvrijheid omdat het wettelijk Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) in deze situaties een voorziening voorschrijft. Het beleidskader bij voorzieningen is het BBV en wordt in deze notitie daarom niet uitgewerkt.

Ook voor het afdekken van niet-materiële financiële risico's c.q. kleine tegenvallers is geen reserve nodig. Positieve risico's vallen tegen negatieve risico's weg en per saldo zal het exploitatieresultaat in geringe mate worden beïnvloed. Het gaat om hoofdzaken. Reserves, weerstandscapaciteit en risicobeheersing (w.o. verzekeringen) dienen financiële effecten van grote tegenvallers te minimaliseren. Schematisch kan het als volgt worden weergegeven:

Het weerstandsvermogen stelt de norm voor de reserves die binnen de GRD aanwezig zijn. De GRD is bij haar kaderstelling niet helemaal autonoom. De fiscus acht namelijk reservevorming bij gemeenschappelijke regelingen strijdig met de Wet op de Omzetbelasting. Het fiscale regime gaat uit van volledige kostenverevening. Reservevorming, dus niet volledige kostenverevening, kan tot een situatie leiden dat betaalde of terugontvangen omzetbelasting op een later moment aan andere eigenaren met een afwijkend belastingregime wordt uitgekeerd. Reservevorming bij gemeenschappelijke regelingen is bij de belastinginspectie een gevoelig onderwerp. De bedragen en de onderwerpen uit deze nota zijn door de belastinginspectie niettemin geaccepteerd omdat de inspectie ook begrip heeft voor aspecten als continuïteit van bedrijfsvoering en risicobeheersing waarvoor de reserves zijn bestemd. Met een substantiële verhoging van de bedragen zal de belastinginspectie waarschijnlijk niet akkoord gaan.

De nota gaat zoals aangegeven vooral over het benoemen en onderbouwen van budgetten waarbij de risico's zich kenmerken door (zie schema):

- Materialiteit, ofwel financieel omvangrijk.
- Mogelijke discontinuïteit/begrotingsonrechtmatigheid op korte termijn van beleid/bedrijfsvoering.

Voor deze risico's zijn over de omvang en vorming van weerstandsvermogen kaders te stellen. Voorts dienen procedureafspraken over de aanwending te worden gemaakt. Het schema volgende, en de begroting van de GRD in aanmerking nemende is weerstandsvermogen/reserves noodzakelijk voor:

- De bedrijfsvoering.
- Incidenteel: Manden maken, Besluit Woninggebonden Subsidies, Wet Inburgering, Inkomensdeel WWB en WMO, huishoudelijke verzorging.

Aanpalende onderwerpen bij weerstandsvermogen en reserves die in deze notitie aan de orde komen, zijn rentebijdragen aan reserves en het overhevelen van budgetoverschotten.

Weerstandsvermogen en gemeenten. Gemeenten hebben en houden in deze een eigen verantwoordelijkheid. Gemeenten zijn autonoom in haar kaderstelling omtrent risicomanagement en weerstandsvermogen. De gemeenschappelijke regeling is niet bevoegd en niet in staat deze verantwoordelijkheid over te nemen. De gemeenteraden zijn zelf kaderstellend en brengen een en ander tenminste in de paragraaf verbonden partijen in de begroting en jaarrekening tot uitdrukking. Algemene conclusie is dat het incidentele risico in het weerstandsvermogen/reserves van de GRD zit en het structurele risico bij gemeenten. Gemeenten kunnen bij de berekening van het weerstandsvermogen met de uitgangspunten in deze kadernotitie rekening houden.

2. Risicomanagement

Voorkomen is beter. Deze slogan staat vanzelf in het concept van bedrijfsvoering van de GRD. Om de schadelijke effecten van grote risico's te voorkomen zoals aansprakelijkheid, diefstal en fraude, zijn verzekeringen afgesloten. Ook de informatievoorziening wordt als belangrijk middel gezien om de risico's te signaleren en aansluitend af te wikkelen. Het gevolg hiervan is kans op financiële tegenvallers verminderd. Financiële tegenvallers kunnen echter als gevolg van externe oorzaken niet worden uitgesloten. Een dip in de economie kan bijvoorbeeld tot extra aanvragen minimabeleid leiden.

De maatregelen in het kader van risicomanagement verschillen van dienst tot dienst. De activiteiten en samenhangende risico's van het Ingenieursbureau Drechtsteden (IBD) zijn van een heel andere orde als bijvoorbeeld Bureau Leerplicht en Voortijdig Schoolverlaten (BLVS). Voor het IBD is bijvoorbeeld een beroepsaansprakelijkheidsverzekering afgesloten. Aangezien de uiteindelijke financiële risico's bij de leden van de gemeenschappelijke regeling liggen en de leden geen directe invloed op de bedrijfsvoering hebben, krijgt risicomanagement bij iedere dienst speciale aandacht. Zo zal in ieder bedrijfsplan binnen de GRD het onderwerp risicomanagement nader worden uitgewerkt.

3. Kader reservevorming bedrijfsvoering

De GRD heeft diverse diensten. De prestaties van deze diensten zijn voornamelijk van de beschikbare personele capaciteit afhankelijk. Zowel kwalitatief als kwantitatief. De kosten van de bedrijfsvoering kunnen jaarlijks fluctueren. Dit kan het gevolg van ziekteverzuim zijn, CAO-wijzigingen of het inzetten van kwaliteitstrajecten zodat de prestaties van de opdrachtnemers op de behoefte van de opdrachtgevers effectief en efficiënt worden afgestemd. Iedere dienst heeft een eigen begroting en voor het opvangen van kostenfluctuaties dus ook een eigen risicoreserve bedrijfsvoering nodig. De dienstbegroting wordt jaarlijks bijgesteld op basis van het accres.¹ Met een positief verschil tussen accres en inflatie bouwen de diensten structurele weerstandsvermogen op. In de dienstbegroting wordt deze financiële ruimte op basis van het netto-accres vanaf 2009 afzonderlijk zichtbaar gemaakt. Het inzetten van deze structurele ruimte voor structurele verplichtingen wordt in de kadernota en/of begroting aangegeven en is geen bevoegdheid van de directie van de verschillende diensten. Het structureel beschikbaar houden van een positief accres is onder meer van belang om de nadelige gevolgen van een negatief accres als gevolg rijksbezuinigingen te compenseren. Vindt geen compensatie plaats dan ontstaan onvermijdelijk exploitatietekorten die door middel van correcties in de

¹ Het accres betreft het stijgingspercentage van de rijksbegroting en het daaraan gerelateerde gemeentefonds. Het accres omvat de financiële middelen voor inflatie en nieuw beleid. Ombuigingen op de rijksbegroting worden ook in (lager) accres doorvertaald.

bedrijfsvoering en/of een verhoging van de gemeentelijke (inwoner)bijdrage worden verminderd.

Het kader voor de bedrijfsvoering regelt de mogelijkheid en inzetbaarheid van incidentele uitgaven ten laste van het weerstandsvermogen ofwel in deze situatie de bedrijfsrisicoreserve. Van iedere dienst wordt integraal management verwacht en daartoe beschikt iedere dienst over een eigen begroting en financiële administratie. Op de financiële uitkomsten zijn de directeuren aanspreekbaar. Gegeven deze zienswijze op (financiële) sturing, hebben directeuren middelen, mogelijkheden/instrumenten nodig. De middelen staan ter beschikking in de begroting. Maar de begroting biedt bij grote kostenfluctuaties onvoldoende financiële ruimte. Aangezien de jaarlijks de kosten van de bedrijfsvoering kunnen fluctueren, is om financiële stabiliteit te krijgen, reservering noodzakelijk. Eén van de instrumenten voor de diensten, is het voorzien in de mogelijkheid om gerealiseerde resultaten binnen de eigen bedrijfsvoering te reserveren. Bij een positief accres mag automatisch een voordelig resultaat worden verwacht. Maar ook bij een efficiënt functionerende dienst zal een voordelig resultaat ontstaan. Het stimuleert om behaalde resultaten voor het verbeteren van de bedrijfsvoering in te zetten. Hiernaast zijn incidentele tegenvallers waarop het management van de dienst niet kan sturen, bijvoorbeeld een CAO-wijziging, niet van (remmende) invloed op de bedrijfsvoering indien dergelijke tegenvallers uit het weerstandsvermogen kunnen worden gedekt.

Het voorgesteld kader is om tot een maximum van 3% van de totale kosten van het werkapparaat reservering toe te staan. Waarom 3%? 3% is een haalbare marge om schommelingen in het ziekteverzuim, tussentijdse CAO-wijzigingen, wijziging sociale lasten en overige tegenvallers zelf op te vangen. De marge van 3% wordt de komende periode onderbouwd aan de hand van ervaringcijfers. Voor bureau leerplicht geldt een maximum van € 100.000 omdat bij 3% de toegestane reservering uitkomt op € 53.000. Bij samenloop van enig ziekteverzuim met een CAO-wijziging kan deze dienst met een reserve van € 53.000 onvoldoende financieel weerstand.

Vorming. Het resultaat tussen de geraamde inkomsten en uitgaven en de gerealiseerde inkomsten en uitgaven wordt per dienst in de risicoreserve bedrijfsvoering gestort. Tekorten in de reserve werken taakstellend door in de volgende begroting.

Beschikking. Beschikking kan om slagvaardig te zijn met toestemming van de zakelijk directeur.² Het wijzigen van de begroting vindt uiteindelijk via de Drechtraad plaats.

Huidige situatie, te bepalen omvang:

	Niveau apparaatskosten	Voorstel te reserveren o.b.v. 3%
Bureau Drechtsteden	4.325.000	130.000
Ingenieursbureau Drechtsteden	8.127.000	100.000
Bureau Leerplicht en Voortijdig Schoolverlaten + Sociale Dienst Drechtsteden	1.728.000	100.000
	23.706.000	710.000
	37.886.000	1.040.000

² Formeel ligt de beschikkingbevoegdheid bij de Drechtraad. Een beschikking over een reserve zal via een technische begrotingswijziging door de Drechtraad worden geregeld. Na vaststelling van deze kadernota heeft het Drechtstedenbestuur vooruitlopend op de technische begrotingswijziging de bevoegdheid om over de reserves te beschikken.

Voorgesteld wordt om exploitatiesaldi voorlopig te verrekenen met de in te stellen bedrijfsrisicoreserve totdat het gestelde maximum van 3% van de onderscheidene reserves is bereikt. Boven het maximum vindt uitkering aan gemeenten/deelnemers op basis van de van toepassing zijnde verdeelsleutel plaats. Reserves zijn in principe niet onderling verrekenbaar. Voor het vormen van deze reserve wordt voor de goede orde geen extra geld bij de gemeenten opgehaald.

4. Kader "reservering" budgetoverschotten voor afronding en uitvoering beleidsvoornemens.

Voorgesteld wordt om het overhevelen van budgetoverschotten voor nog uit te voeren beleidsvoornemens onder voorwaarden toe te staan. Argumentatie: de uitvoering van beleid valt meestal in twee dienstjaren. Uitvoering van een project vergt soms zelfs drie jaren. Het benodigde budget wordt vaak voor één dienstjaar beschikbaar gesteld. De planning en het aanvragen van krediet vindt meestal dermate vroegtijdig plaats dat (forse) afwijkingen ten opzichte van de jaarbegroting onvermijdelijk zijn. De niet-bestede budgetten moeten voor de realisatie naar het volgende jaar worden geboekt omdat voor het uitvoeren en vooral het afronden meestal geen budget meer aanwezig is. Het overboeken vindt op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording plaats via technische resultaatbestemming bij de jaarrekening. Bij technische resultaatbestemming is geen afzonderlijke weerstandsvermogen/reserve voor uit te voeren beleid noodzakelijk. Op de balans verschijnt met andere woorden geen nieuwe reserve. De over te hevelen budgetten zitten in de balanspost "onverdeeld financieel resultaat" c.q. "resultaat voor bestemming".

Vorming en beschikking. Bij het opstellen van de jaarrekening kunnen diensten voorstellen tot budgetoverheveling indienen bij de zakelijk directeur/concerncontroller. De zakelijk directeur/concerncontroller toetst ieder voorstel en zorgt na instemming via het Drechtstedenbestuur voor het vaststellen van de jaarrekening (=inclusief voorstellen resultaatbestemming) door de Drechtstraad. De procedure betreffende technische resultaatbestemming zal in de richtlijnen over het opstellen van de jaarrekening nader worden uitgewerkt. In de richtlijnen zal het oneigenlijk gebruik van de mogelijkheden tot reserveren, overhevelen van budgetten bijzondere aandacht krijgen. Ook de accountant zal op een juiste toepassing van de mogelijkheden controleren.

Bureau Drechtsteden kent de bestemmingsreserve verkeer en vervoer. Deze reserve kan worden opgeheven en wordt eventueel via budgetoverheveling naar het volgende dienstjaar meegenomen.

5. Kaders overige bestemmingsreserves

Aan de orde zijn:

- A. De algemene reserve voor de GRD.
- B. De programmareserves voor de SDD.
- C. Het weerstandsvermogen en de bestemmingsreserves voor Bureau Drechtsteden.
- D. Overige.

Ad A. De algemene reserve voor de GRD

De GRD heeft op dit moment geen algemene reserve. Voor het exploitatietekort over 2006 was per ultimo 2006 geen dekking en zal derhalve uit de verwachte renteopbrengsten over 2007 worden gedekt. Per 1 januari 2007 staat de algemene reserve negatief. Een dergelijke situatie wordt alleen tijdelijk door de provincie toegestaan. Daarmee is de behoefte op korte termijn aan een algemene reserve dringend.

Heeft de GRD een algemene reserve nodig indien voor de diverse bedrijfsonderdelen voldoende weerstandscapaciteit en reserves beschikbaar zijn? Strikt gesproken niet. Waarom extra sparen via de gemeenschappelijke regeling terwijl risico's voldoende zijn afgedekt. Het uitgangspunt is dat op termijn een algemene reserve voor de GRD overbodig is. Daardoor ontstaat voor gemeenten steeds meer een situatie dat reserves zoveel als mogelijk bij gemeenten beschikbaar zijn. De gemeenten zijn eigenaar van de gemeenschappelijke regeling

en bij eigenaren zit normaliter het (rustend) kapitaal. De GRD heeft uiteraard werkkapitaal nodig.

Voorlopig overtreft het benodigde weerstandsvermogen het niveau van de beschikbare reserves. Zolang deze situatie zich voordoet, kan een financieel knelpunt ontstaan. Dergelijke knelpunten kunnen met een algemene reserve worden opgelost. Anders zal direct een financieel beroep op de gemeenten worden gedaan. Een recent voorbeeld is de dekking van het nadelig resultaat 2006. Normaliter zou een extra inwonerbijdrage zijn gevraagd.

Het kader is om tot het moment waarop de onderscheidene niveaus van weerstandsvermogen zijn bereikt een algemene reserve met een maximum van € 500.000 in te stellen. De vorming hiervan vindt plaats vanuit het gerealiseerde renteresultaat. Het beschikken over de reserve vindt plaats door middel van expliciete besluitvorming via de marap en jaarrekening.

Ad B. Programmareserve voor de SDD

Voor het afdekken van incidentele risico's zijn de volgende bestemmingsreserves bij de SD noodzakelijk.

- a. Programmareserve inkomensdeel.
- b. Programmareserve minimabeleid.
Programmareserve Wet Maatschappelijke Ondersteuning (m.u.v. WVG); De WVG wordt op basis van nacalculatie met de gemeenten afgerekend waardoor een bestemmingsreserve overbodig is.
- c. Programmareserve Wet Inburgering.
- d. Innovatiereserve; maximaal € 400.000. Deze reserve wordt eenmalig ten laste van 2008 gevormd. Of en in welke omvang en op welke wijze innovatie binnen de GRD vanaf 2008 wordt gefinancierd, is onderwerp van nader onderzoek en overleg. Deze reserve heeft betrekking op de bedrijfsvoering van de SDD. Voorgesteld wordt om deze reserve van de SDD in het rijtje van de bedrijfsrisicoreserves op te nemen.

NB. De programmareserves worden ingezet om de financiële gevolgen van budgettaire tekorten te financieren. Het spreekt voor zich dat risico's en trends constant worden bewaakt en (her)bezinning op bestaand in feite continu plaatsvindt. SDD wacht niet af, managet haar risico's en reageert.

Ter nadere toelichting dient nog het volgende:

Ad a. Programmareserve inkomensdeel Wet Werk en Bijstand (WWB)

Sinds het invoeren van de WWB in 2005 ligt het financieel risico voor de bijstandsverstrekking bij gemeenten. De WWB is een zogenaamd open eind regeling waardoor de financiële consequenties onzeker en in mindere mate beïnvloedbaar zijn. Op grond van de wet en de verordening is het aanvragen van bijstand een recht en aansluitend het toekennen op basis van de verordening een plicht. Om te voorkomen dat gemeenten in ernstige financiële problemen komen, blijft het risico voor gemeenten beperkt tot 10% van het beschikbaar gestelde budget. In geld komt dit neer op 6 miljoen euro. De bestuurscommissie SDD heeft bij oprichting bepaald dat van meet af aan een reserve beschikbaar moet zijn van 3,3 miljoen euro. Ook heeft de bestuurscommissie aangegeven dat deze risicoreserve naar 4,5 miljoen euro moet. De SDD loopt namelijk een risico van maximaal 6 miljoen euro. Het voorstel is om het weerstandsvermogen voor het inkomensdeel op 4,5 miljoen euro vast te stellen. Ofwel 75% van de hoogte van het budget. De vorming van reserves gebeurt aan de hand van onderuitputting bij de SDD. Gemeentebegrotingen zullen niet worden belast. Hiernaast wordt de ontvangen rente op basis van 3% tot aan het gestelde maximum aan de reserve toegevoegd. Stilzwijgend en zonder de gemeentebegroting te belasten wordt zodoende het weerstandsvermogen opgebouwd.

Ad b. Programmareserve Minimabeleid; plafond € 300.000.

De SDD voert regiobreed hetzelfde minimabeleid uit. Daartoe ontvangt de SDD op basis van de "oude" begrotingen (2006) van de gemeenten de benodigde financiële bijdrage middels maandelijks betalingen van de gemeenten. Het minimabeleid is een open eindregeling waardoor de financiële uitkomst een onzekere factor is. Aangezien aanvragen vanwege een budgettaire tekort niet afgewezen kunnen worden, is weerstandsvermogen noodzakelijk indien geen budget meer beschikbaar is. Het gewenste weerstandsvermogen voor minimabeleid kan analoog het weerstandsvermogen voor het inkomensdeel worden bepaald. Het budget voor minimabeleid bedraagt € 4,0 miljoen. Het weerstandsvermogen kan derhalve worden bepaald op € 300.000 (= 75% van 10% van 4,0 miljoen euro). De programmareserve minimabeleid zal geleidelijk op basis van de budgettaire overschotten worden opgebouwd. Van gemeenten wordt derhalve geen extra bijdrage gevraagd.

Ad c. Programmareserve WMO

De Wet Maatschappelijk Ondersteuning (WMO) is sinds 1 januari 2007 van kracht. Voor de gemeenten in de Drechtsteden is ten aanzien van huishoudelijke verzorging één verordening vastgesteld. Ook hier is sprake van een open eind regeling. De zorgvraag is leidend. De bestuurscommissie heeft besloten eventuele overschotten tot een bedrag van 5 miljoen euro te reserveren. Een reserve van 5 miljoen euro bedraagt 20% van het beschikbare budget. Over de omvang van dit weerstandsvermogen kan op dit moment geen strikter kader worden gesteld. Er zijn immers nauwelijks gegevens omtrent prestaties, ervaring enz bij gemeenten aanwezig. Bovendien zal de reikwijdte van de WMO nog worden uitgebreid. Voorgesteld om het besluit van de bestuurscommissie SDD als kader voor de omvang van de programmareserve WMO te bevestigen.

Ad d. Programmareserve Wet Inburgering (WI); plafond €800.000.

Sinds 1 januari 2007 is de Wet Inburgering (WI) van kracht. Voor het invoeren van de wet ontvangen de gemeenten algemene uitkering. Besloten is om de algemene uitkering naar de SDD over te hevelen omdat de SDD praktisch alle taken in het kader van de WI uitvoert. Zodoende is voor de WI startkapitaal beschikbaar. Voor het uitvoeren van de WI ontvangt de SDD financiële middelen van het Rijk. Aangezien het Rijk eerst op basis van prestaties afrekent met gemeenten, ontstaan er voor- en nadelen in de prijzen die uiteindelijk met de SDD worden verrekend. Voor het opvangen van deze financiële consequenties heeft de SDD een egaliseringsreserve nodig. De omvang van deze reserve is door de bestuurscommissie van de SDD op € 800.000 bepaald.

Ad C. Het weerstandsvermogen en de reserves voor Bureau Drechtsteden (BD)

Volgens de jaarrekening 2006 van de regio Zuid-Holland Zuid zijn de volgende bestemmingsreserves voor Bureau Drechtsteden ingesteld.

- Besluit woninggebonden subsidies. Argument: Op basis van een vastgesteld meerjarenplan wordt de stand en de beperkte aanwas van de reserve de komende jaren (tot 2018) volledig ingezet. De middelen in de reserve zijn m.a.w. bestemd.
- Manden maken. Niet bestede middelen maar ook de rentebaten dienen volgens de verordening voor Manden maken te worden gereserveerd. Voor Manden maken wordt een aparte projectadministratie bijgehouden en een renteberekening opgesteld. De bestemmingsreserve Manden maken blijft voorlopig bestaan omdat de financiële afwikkeling van Manden maken nog enkele jaren in beslag neemt.

Ad D. Overige reserves

Ingenieursbureau Drechtsteden en Bureau Leerplicht en Voortijdig Schoolverlaten hebben naast de risicoreserve voor de bedrijfsvoering geen extra weerstandsvermogen nodig. Bovendien heeft de fiscus aangegeven voor deze diensten geen extra vermogensvorming toe te staan. Ook de vaste afnemers/eigenaren van het IBD, de gemeenten Dordrecht en Zwijndrecht, hebben geen behoefte aan meer reserve(s).

Bij het IBD maar ook bij BLVS zou overigens ook de rol van eigenaar een speciale benadering vragen. De financiële aansprakelijkheid van het IBD ligt namelijk officieus bij de gemeenten Dordrecht en Zwijndrecht en bij BLVS als gelijkwaardige opdrachtgevers bij de gemeenten Gorinchem, Leerdam en Hardinxveld-Giessendam. In principe worden de financiële risico's bij de beleidsinhoudelijke belanghebbende participanten gedeeld.

6. Kader rentebijbeschrijving en/of inflatiecorrectie

Over rentebijbeschrijving of inflatiecorrectie op reserves zijn veel varianten en theorieën beschikbaar. Iedere variant heeft voor- en nadelen. Het voorgestelde kader is om op termijn **geen** rentebijbeschrijving en **geen** inflatiecorrectie toe te passen. Voor de reserve inkomensdeel wordt rentebijbeschrijving tot het gestelde maximum van de reserve \approx 4.500.000 toegestaan. Het renteresultaat wordt aan gemeenten uitgekeerd.

Uitleg. Bij weerstandscapaciteit en risicobeheersing draait het om de vraag of de maatregelen en de reserves voldoende zijn. De benodigde financiële weerstandscapaciteit hangt over het algemeen samen met het niveau van de uitgaven. De jaarlijkse bijstelling (o.b.v. accres) van de uitgaven, leidt zodoende ook tot een aanpassing van de berekende plafonds voor de weerstandscapaciteit. Daardoor is een afzonderlijke verhoging van de reserves op basis van een inflatiepercentage ten laste van de exploitaties niet nodig en wanneer het budgetrisico zakt zelfs overbodig. Het achterwege laten van een afzonderlijke inflatiecorrectie draagt bovendien bij aan meer transparantie en voorkomt ook nodeloos jaarlijks overleg over de hoogte van de toe te passen percentages en de administratie in verband met het berekenen en verantwoorden van de rentebijbeschrijving.

Voor de programmareserves van de SDD is in de begroting 2007 en 2008 rentebijbeschrijving op basis van 3% geregeld. Rentebijbeschrijving is onder meer voor compensatie van de inflatie bedoeld. Budgetten en daarvan afgeleid de programmareserves worden inflatoir bijgesteld en dekken de berekende risico's af. Voor de programmareserve inkomensdeel geldt gelet op de afspraken met de bestuurscommissie SDD tot het moment waarop het maximum van de reserve is bereikt een uitzondering.

Budgettaire consequentie. Het saldo van de ontvangen en betaalde rente wordt volledig aan de leden van de GRD uitgekeerd. Op dit uitgangspunt zijn twee uitzonderingen van toepassing: 1. De rente die voor het programma Manden maken wordt ontvangen, zal aan de programmareserve Manden maken worden toegevoegd. 2. Hiernaast wordt tot het maximum van de reserve inkomensdeel WWB 3% over het beginsaldo aan de programmareserve inkomensdeel toegevoegd.

Met andere woorden: de rente in verband met het aanwezige vermogen bij de GRD wordt in principe NIET als inkomen voor de GRD ingezet.

Voorstel: Plafonds (bestemmings)reserves relateren aan beschikbare budgetten; m.u.v. programma Manden maken en reserve inkomensdeel WWB geen rentebijbeschrijving en of inflatiecorrectie toepassen; renteresultaat uitkeren aan gemeenten.

Bijlagen: Weerstandsvermogen

1: overzicht weerstandsvermogen en reserves 2007.

2: overzicht beschikkingsbevoegdheden.

OVERZICHT WEERSTANDSVERMOGEN EN RESERVES 2007.

bijlage

1

	Gewenst en Weerstandsvermogen	Aanwezige reserve in 2007	Doelstelling te reserveren vanaf 2007	Opmerking
Algemene reserve	€ 500.000		€ 500.000	Nieuw kader; reserve is tijdelijk en vervalt wanneer andere reserveplafonds zijn
Bedrijfsrisicoreserves:			-	Norm is 3%
Bureau Drechtsteden	€ 130.000		€ 130.000	Nieuw kader. Norm is 3%.
Ingenieursbureau Drechtsteden	€ 100.000		€ 100.000	Vast bedrag. Afspraak met gem. Dordrecht en
Bureau Leerplicht en Voortijdig Schoolverlaten	€ 100.000		€ 100.000	Nieuw kader, maximaal bedrag.
Sociale Dienst Drechtsteden	€ 710.000		€ 710.000	Nieuw kader.
Sociale Dienst Drechtsteden innovatiereserve	€ 400.000		€ 400.000	Vastgesteld in begroting 2008.
	€ 1.440.000		€ 1.440.000	
Programmareserves:				
SDD, inkomensdeel WWB	€4.500.000	€3.300.000	€1.200.000	Afspraak bestuurscommissie SDD 1) Max. 10% van rijksvergoeding en daarvan
SDD, minimabeleid	€ 300.000	€ -	€ 300.000	Nieuw kader; 75% van 10% van het uitvoeringsbudget.
SDD, WMO (excl. WVG)	€ 5.000.000	€ -	€ 5.000.000	Afspraak bestuurscommissie SDD.
SDD, Wet Inburgering	€ 800.000	€ -	€ 800.000	Idem.
BD, Besluit Woninggebonden Subsidies	€ 1.354.000	€ 1.354.000	€ -	Inzet.
BD, Manden maken	€ 17.504.000	€ 17.504.000	€ -	Geregeld in verordening investeringsfonds; rente wordt NIET uitgekeerd.
	€ 29.458.000	€ 22.158.000	€ 7.300.000	
TOTAAL	€ 31.398.000	€ 22.158.000	€ 9.240.000	

- 1) De bestuurscommissie SDD is bij het vaststellen van de begroting 2007 en 2008 een jaarlijkse rentebescrijving van 3% toegezegd. Zoals aangegeven in de notitie vindt het opbouwen van het weerstandsvermogen uit gerealiseerde budgetoverschotten plaats. Rentebijscrijving wordt tot het gewenste niveau van weerstandsvermogen (= € 4.500.000) toegestaan.

Overzicht beschikkingsbevoegdheden.

	Wie geeft toestemming om over de reserve te beschikken	Wanneer
Algemene reserve	Drechtraad	Bij begroting, marap en/of jaarrekening.
Bedrijfsrisicoreserves:		
Bureau Drechtsteden (BD)	Zakelijk directeur en uiteindelijk Drechtraad	Interne rapportage. Via technische begrotingswijziging.
Ingenieursbureau Drechtsteden (IBD)	Zakelijk directeur en uiteindelijk Drechtraad	Interne rapportage. Via technische begrotingswijziging.
Bureau Leerplicht en Voortijdig Schoolverlaten (BLVS)	Zakelijk directeur en uiteindelijk Drechtraad	Interne rapportage. Via technische begrotingswijziging.
Sociale Dienst Drechtsteden (SDD)	Zakelijk directeur en uiteindelijk Drechtraad	Interne rapportage. Via technische begrotingswijziging.
Sociale Dienst Drechtsteden innovatiereserve	Bestuurscommissie SDD Drechtraad	Via begroting, marap, jaarrekening. Via technische begrotingswijziging.
Programmareserves:		
SDD, inkomensdeel WWB	Bestuurscommissie SDD Drechtraad	Via begroting, marap, jaarrekening. Algemene begrotingswijziging.
SDD, minimabeleid	Bestuurscommissie SDD Drechtraad	Via begroting, marap, jaarrekening. Algemene begrotingswijziging.
SDD, WMO (excl. WVG)	Bestuurscommissie SDD Drechtraad	Via begroting, marap, jaarrekening. Algemene begrotingswijziging.
SDD, Wet Inburgering	Bestuurscommissie SDD Drechtraad	Via begroting, marap, jaarrekening. Algemene begrotingswijziging.
BD, Besluit Woninggebonden Subsidies	Drechtstedenbestuur Drechtraad	Via begroting, marap, jaarrekening. Algemene begrotingswijziging.
BD, Manden maken	Drechtstedenbestuur Drechtraad	Via begroting, marap, jaarrekening. Algemene begrotingswijziging.
Overhevelen van budgetten voor het uitvoeren/afroeden van beleid naar het volgende dienstjaar	Concerncontroller Drechtraad	Op basis van interne richtlijnen. Het overhevelen wordt officieel geregeld via een voorstel tot resultaatbestemming bij de jaarrekening.
Uitkeren van reserves, rente.	Drechtraad	Via begroting, marap, jaarrekening. Algemene begrotingswijziging.